



## Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2023. január 12.\*

„Előzetes döntéshozatal – Állami támogatások – Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése – A közszolgáltatóval szemben azon kötelezettséget előíró nemzeti szabályozás, hogy a piaci árnál magasabb áron szerezzen be villamos energiát a megújulóenergia-termelőktől – Az érintett támogatás egy része kifizetésének elmaradása – E termelők által olyan hatósághoz benyújtott ellentételezés iránti kérelem, amely nem az e nemzeti szabályozás értelmében főszabály szerint e támogatás kifizetésére köteles hatóság, és amelynek a költségvetése kizárólag a saját működését hivatott biztosítani – Új támogatás – Bejelentési kötelezettség – Csekély összegű támogatás – 1407/2013/EU rendelet – Az 5. cikk (2) bekezdése – Halmazódás – Az említett nemzeti szabályozás alapján a referencia-időszakban már megkapott támogatási összegek figyelembevétele”

A C-702/20. és C-17/21. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott két előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket az Augstākā tiesa (Senāts) (a legfelsőbb bíróság szenátusa, Lettország) a Bírósághoz 2020. december 22-én, illetve 2021. január 11-én érkezett, 2020. december 18-i és 2021. január 7-i határozataival terjesztett elő

a „DOBELES HES” SIA (C-702/20),

a **Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija** (C-17/21)

által indított,

a **Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija**,

az **Ekonomikas ministrija**,

a **Finanšu ministrija**,

a „GM” SIA

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

\* Az eljárás nyelve: lett.

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, A. Prechal, K. Jürimäe, L. S. Rossi, M. L. Arastey Sahún tanácselnökök, M. Ilešič, J.-C. Bonichot (előadó), N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, M. Gavalec és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: C. Di Bella tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. március 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a „DOBELES HES” SIA és a „GM” SIA képviselőjében J. Vaits,
- a Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija képviselőjében E. Bergmane, I. Birziņš, J. Miķelsons és A. Ozola,
- a lett kormány képviselőjében E. Bārdiņš, J. Davidoviča, I. Hūna és K. Pommere, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller, A. Hoesch és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében M. J. Ruiz Sánchez, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és M. A. M. de Ree, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében A. Bouchagiar, G. Braga da Cruz, I. Naglis és I. Rubene, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. június 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

### Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének, az [EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikknek] a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendeletnek (HL 2013. L 352., 1. o.), valamint az [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendeletnek (HL 2015. L 248., 9. o.) az értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket a „DOBELES HES” SIA, illetve a „GM” SIA (a továbbiakban együtt: az alapeljárások felperesei) és a Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (közszolgáltatási szabályozó bizottság, Lettország; a továbbiakban: szabályozó hatóság) között azzal kapcsolatban folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő, hogy a villamos energia engedélyezett elosztó

vállalkozás általi felvásárlásának árát a DOBELES HES-t illetően a 2006. március 1-től 2007. november 30-ig tartó időszak, a GM-t illetően pedig a 2006. március 1-től 2008. szeptember 30-ig tartó időszak vonatkozásában túl alacsony áron állapították meg.

## Jogi háttér

### *Az uniós jog*

#### *A csatlakozási szerződés és a csatlakozási okmány*

- 3 A Belga Királyság, a Dán Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, Írország, az Olasz Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Finn Köztársaság, a Svéd Királyság, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (az Európai Unió tagállamai) és a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság között, a Cseh Köztársaságnak, az Észt Köztársaságnak, a Ciprusi Köztársaságnak, a Lett Köztársaságnak, a Litván Köztársaságnak, a Magyar Köztársaságnak, a Máltai Köztársaságnak, a Lengyel Köztársaságnak, a Szlovén Köztársaságnak és a Szlovák Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződést (HL 2003. L 236., 17. o.; a továbbiakban: csatlakozási szerződés) a Lett Köztársaság 2003. április 16-án írta alá, és 2004. május 1-jén lépett hatályba.
- 4 A csatlakozási szerződés 1. cikkének (2) bekezdése szerint a felvétel feltételeit és az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításait a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2003. L 236., 33. o.; a továbbiakban: csatlakozási okmány) állapítja meg.
- 5 A csatlakozási okmány 22. cikke – amely a csatlakozási okmány egyéb rendelkezéseire hasonlóan a csatlakozási szerződés szerkesztését képezi – akként rendelkezik, hogy az ezen okmány IV. mellékletében felsorolt intézkedéseket az e mellékletben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.
- 6 A csatlakozási okmány IV. melléklete 3. fejezetének (1) pontja kimondja:  
„A csatlakozást követően, az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó alább felsorolt támogatási programok és egyedi támogatások az [EUMSZ 108. cikk] (1) bekezdése értelmében létező támogatásnak minősülnek:  
a) 1994. december 10. előtt hatályba léptetett támogatások;  
b) e melléklet [...] függelékében felsorolt támogatások;

c) azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi joganyaggal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a [z Európai] Bizottság a 2. pontban meghatározott eljárás során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg a fenti feltételeknek, a csatlakozástól az [EUMSZ 108. cikk] (3) bekezdésének alkalmazása során új támogatásnak kell tekinteni.”

- 7 A csatlakozási okmány IV. melléklete 3. fejezetének (2) pontja meghatározza az abban az esetben alkalmazandó eljárást, ha egy új tagállam azt kívánja, hogy a Bizottság az e fejezet (1) pontjának c) alpontjában megjelölt eljárás keretében vizsgáljon meg valamely támogatást, és előírja, hogy e tagállam köteles rendszeresen megküldeni ezen intézménynek bizonyos információkat. Az említett fejezet (3) pontja szerint az ugyanezen fejezet (1) pontjának c) alpontjában meghatározott intézkedéssel kapcsolatban a Bizottság kifogást emelő határozatát az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő határozatnak kell tekinteni.

*Az 1407/2013 rendelet*

- 8 Az 1407/2013 rendelet „Csekély összegű támogatás” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a támogatási intézkedések megfelelnek az e rendeletben megállapított feltételeknek, úgy azokat úgy kell tekinteni, hogy nem felelnek meg az EUMSZ 107. [cikk] (1) bekezdése valamennyi feltételének, és ezért nem tartoznak az EUMSZ 108. [cikk] (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(2) Bármely három pénzügyi év időszakában az egy és ugyanazon vállalkozás részére odaítélt csekély összegű támogatás összege tagállamonként nem haladhatja meg a 200 000 [eurót].

[...]”

- 9 E rendelet 5. cikkének (2) bekezdése a következőképpen szól:

„A csekély összegű támogatás nem halmozható azonos támogatható költségek vonatkozásában vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha a támogatások halmozása túllépi egy csoportmentességi rendeletben vagy a Bizottság által elfogadott határozatban az egyes esetek meghatározott körülményeire vonatkozóan rögzített maximális támogatási intenzitást vagy összeget. A nem konkrét támogatható költségekre nyújtott vagy azokhoz hozzá nem rendelhető csekély összegű támogatás halmozható valamely csoportmentességi rendelet vagy a Bizottság által elfogadott határozat alapján nyújtott egyéb állami támogatással.”

- 10 Az említett rendelet „Átmeneti rendelkezések” című 7. cikke az (1) bekezdésében előírja:

„E rendeletet kell alkalmazni az e rendelet hatálybalépése előtt odaítélt támogatásokra amennyiben azok az e rendeletben foglalt valamennyi követelménynek megfelelnek. Az e követelményeknek meg

nem felelő bármely támogatást a Bizottság a vonatkozó keretszabályokkal, közleményekkel és iránymutatásokkal összhangban fog értékelni.”

*A 2015/1589 rendelet*

11 A 2015/1589 rendelet 1. cikke kimondja:

„E rendelet alkalmazásában:

- a) »támogatás«: bármely olyan intézkedés, amely megfelel az EUMSZ 107. [cikk] (1) bekezdésében megállapított összes feltételnek;
- b) »létező támogatás«:
- i. [az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 1994. C 241., 21. o., és HL 1995. L 1., 1. o.)] 144. és 172. cikkének, a [csatlakozási okmány] 3. pontjának és a IV. melléklet függelékének, [a Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2005. L 157., 203. o.)] 2. pontjának és 3. pontja b) alpontjának és az V. melléklet függelékének, továbbá [a Horvát Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés kiigazításáról szóló okmány (HL 2012. L 112., 21. o.)] 2. pontjának és 3. pontja b) alpontjának és a IV. melléklet függelékének sérelme nélkül, minden támogatás, amely az [EUM-Szerződésnek] az érintett tagállamokban történő hatálybalépését megelőzően már létezett, vagyis az olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket az [EUM-Szerződésnek] az érintett tagállamokban történő hatálybalépése előtt vezettek be és azt követően is alkalmazhatók;
  - ii. engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy [az Európai Unió] Tanács[a] engedélyezett;
  - iii. olyan támogatás, amelyet a 659/1999/EK rendelet 4. cikkének (6) bekezdése szerint vagy a 659/1999/EK rendelet hatálybalépése előtt, de ennek az eljárásnak megfelelően engedélyeztek [helyesen: olyan támogatás, amelyet a 659/1999/EK rendelet 4. cikkének (6) bekezdése vagy a jelen rendelet 4. cikkének (6) bekezdése szerint, vagy a 659/1999/EK rendelet hatálybalépése előtt, de ennek az eljárásnak megfelelően engedélyeztek];
  - iv. olyan támogatás, amely létező támogatásnak tekintendő az e rendelet 17. cikke szerint;
  - v. olyan támogatás, amelyet létező támogatásnak kell tekinteni, mert megállapítható, hogy a hatálybalépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően – a belső piac fejlődésének eredményeként és anélkül, hogy a tagállam módosította volna – vált támogatássá. Egyes intézkedéseknek egy tevékenység az uniós jog általi liberalizálását követő támogatássá válása során az ilyen intézkedések a liberalizációra megállapított időpontot követően már nem minősülnek támogatásnak [helyesen: létező támogatásnak];
- c) »új támogatás«: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is;

[...]”

- 12 E rendeletnek „Az új támogatás bejelentése” című 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben arról az EUMSZ 109. cikke vagy az egyéb rendelkezései szerinti rendeletek másként nem rendelkeznek, az érintett tagállam az új támogatás nyújtására vonatkozó tervezeteket kellő időben bejelenti a Bizottságnak. A Bizottság késedelem nélkül tájékoztatja az érintett tagállamot a bejelentés kézhezvételéről.

(2) A bejelentésben az érintett tagállam megad minden szükséges információt, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a 4. és 9. cikk szerinti határozat meghozatalát [...]”

- 13 Az említett rendelet „Felfüggesztési záradék” című 3. cikke előírja:

„A 2. cikk (1) bekezdése szerint bejelentendő támogatás nem léptethető hatályba a Bizottság támogatást engedélyező határozata előtt vagy a határozatának vélelmezett meghozatala előtt.”

- 14 Ugyanezen rendeletnek „A támogatás visszafizettetésére vonatkozó jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő]” című 17. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A Bizottság támogatás-visszatéríttetésre vonatkozó hatásköre tízéves jogvesztő határidőn [helyesen: elévülési időn] belül érvényesíthető.

(2) A jogvesztő határidő [helyesen: Az elévülési idő] azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részét képező támogatás formájában nyújtják. A Bizottság vagy a Bizottság kérésére eljáró tagállam jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedései megszakítják a jogvesztő határidőt [helyesen: az elévülési időt]. A jogvesztő határidő [helyesen: Az elévülési idő] minden megszakítástól számítva újra indul. A jogvesztő határidőt fel kell függeszteni [helyesen: Az elévülési idő nyugszik], amíg a Bizottság határozata az Európai Unió Bírósága előtt függőben lévő eljárás alá tartozik.

(3) Minden támogatást, amellyel kapcsolatban a jogvesztő határidő [helyesen: az elévülési idő] lejárt, létező támogatásnak kell tekinteni.”

### ***A lett jog***

- 15 Az 1998. szeptember 3-i energétikai likums (az energiáról szóló törvény; *Latvijas Vēstnesis*, 1998, 273. sz.) 2001. június 1-je és 2005. június 7. közötti időszakban hatályos változata (*Latvijas Vēstnesis*, 2001, 83. sz.) 40. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az engedélyezett villamosenergia-elosztó vállalkozás az engedélyezési területén található azon kis vízerőművektől, amelyek kapacitása nem haladja meg a két megawattot, feltéve hogy ezen erőművek és berendezéseik üzemeltetése 2003. január 1-je előtt megkezdődött, azon villamosenergia-többletet, amelyet az említett erőművek a saját szükségleteik kielégítését követően a nemzeti villamosenergia-minőségi paramétereknek megfelelően az érintett erőmű üzemeltetésének kezdetétől számított nyolc éven keresztül állítanak elő, az átlagos villamosenergia-értékesítési díj kétszeresének megfelelő áron vásárolja meg. Ezt a beszerzési árat a továbbiakban a szabályozó hatóság határozza meg.”

- 16 A 2005. május 5-i elektroenerģijas turgus likums (a villamosenergia-piacról szóló törvény; *Latvijas Vēstnesis*, 2005, 82. sz.) 2005. június 8. és 2014. december 31. közötti időszakban hatályos változata 30. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Azok a termelők, akik a villamos energia előállításához megújuló energiaforrásokat használnak, és akik tevékenységüket e törvény hatálybalépése előtt kezdték meg, a villamos energiát az e törvény hatálybalépésekor rájuk alkalmazandó működési feltételeknek, szállítási határidőknek és áraknak megfelelően értékesítik a közszolgáltatónak.”

- 17 E törvény 2005. június 8. és 2008. május 14. közötti időszakban hatályos változata 30. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„A közszolgáltató az e rendelkezés (1) és (2) bekezdésében meghatározott szabályoknak megfelelően külön nyilvántartást vezet a vásárolt villamos energia mennyiségéről és költségéről. A beszerzési árat a villamosenergia-fogyasztásuk arányában minden lettországi villamosenergia-végfelhasználó megfizeti, amennyiben a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia egy részét a közszolgáltatótól vásárolják, vagy amennyiben az ez utóbbi által viselt költségek megtérítésre kerülnek.”

- 18 A 2000. október 19-i likums „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” (a közszolgálati szabályozó hatóságokról szóló törvény; *Latvijas Vēstnesis*, 2000, 394. sz.) 29. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A szabályozó hatóság működését a közszolgáltatások szabályozásáért fizetendő állami díj (a továbbiakban: állami díj) beszedéséből származó bevételekből és a szabályozó hatóság által nyújtott szolgáltatásokért fizetett, más törvényi és rendeleti rendelkezésekben meghatározott díjakból finanszírozzák.”

- 19 E törvény 30. cikke kimondja:

„(1) A közszolgáltatások szabályozásának biztosítása érdekében a szabályozott ágazatokban működő minden közszolgáltató állami díjat fizet.

(2) A szabályozott ágazatokban fizetendő állami díjat az állami költségvetésbe kell befizetni, és azt az államkincstárnál a szabályozó hatóság számláján jóvá kell írni. A szabályozott ágazatokban megfizetett állami díj célja kizárólag e hatóság működésének biztosítása.”

### **Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

- 20 Az alapeljárások felperesei vízerőműveket üzemeltetnek, és így megújuló energiaforrásokból villamos energiát állítanak elő.
- 21 2005. június 7-ig az energiáról szóló törvény 40. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a villamosenergia-termelők bizonyos feltételek mellett jogosultak arra, hogy az átlagos villamosenergia-értékesítési díj kétszeresének megfelelő áron értékesítsék a megtermelt többlet villamos energiájukat az engedélyezett villamosenergia-elosztó vállalkozásnak.
- 22 E rendelkezés alkalmazandó volt az alapeljárások felpereseire.

- 23 A villamos energia átlagos díját a szabályozó hatóság, a közszolgáltatásokat szabályozó hatóságokról szóló törvény által létrehozott független közjogi szervezet határozta meg. E szabályozó hatóság saját jogi személyiséggel rendelkezik, önállóan jár el, és kezeli saját költségvetését, amelyet törvény útján hagynak jóvá.
- 24 A villamosenergia-piacról szóló törvény 2005. június 8-tól hatályos változata módosította a termelési többletnek a villamosenergia-termelők által megemelt díjon történő értékesítésére alkalmazandó eljárást. Mindazonáltal e törvény 30. cikkének (1) bekezdése előírta, hogy a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító azon termelőkre, akik ezen időpontban már megkezdték tevékenységüket, továbbra is a korábbi, többek között az árakra vonatkozó feltételek alkalmazandók.
- 25 A szabályozó hatóság e rendelkezést úgy értelmezte, hogy ezen termelők vonatkozásában a 2005. június 7-én hatályban lévő értékén befagyasztja az átlagos villamosenergia-értékesítési díjat, és ennél fogva e díjat nem aktualizálta többé. 2005. június 8-tól az alapeljárások felperesei így többlettermelésüket az akkor hatályos átlagos villamosenergia-értékesítési díj kétszeresének megfelelő áron értékesítették, mivel a szabályozó hatóság ezen időponttól kezdve e díjat már nem aktualizálta.
- 26 Mindazonáltal 2010. január 20-i határozatában a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) úgy ítélte meg, hogy a villamosenergia-piacról szóló törvény 30. cikkének (1) bekezdésében alkalmazott „ár” kifejezést ár rögzítő mechanizmusként, nem pedig rögzített árként kell érteni, és hogy a szabályozó hatóság azon értelmezése, miszerint a villamosenergia-piacról szóló törvény hatálybalépését követően e hatóság már nem rendelkezik hatáskörrel az átlagos villamosenergia-értékesítési díj megállapítására, téves.
- 27 Az alapeljárások felperesei „kártérítés” megfizetését követelték a szabályozó hatóságtól azon veszteségeik megtérítése érdekében, amelyek az érintett díj 2005. június 8-tól történő megállapításának elmaradása miatt keletkeztek. Az állítólagos kár a közszolgáltató által az alapeljárások felpereseinek fizetett ár és azon ár közötti különbségnek felel meg, amelyen e közszolgáltatónak a villamos energiát meg kellett volna vennie tőlük, ha az átlagos villamosenergia-értékesítési díjat a DOBELES HES vonatkozásában a 2006. március 1. és 2007. november 30. közötti időszakra, a GM esetében pedig a 2006. március 1. és 2008. szeptember 30. közötti időszakra helyesen állapították volna meg.
- 28 Miután a szabályozó hatóság megtagadta a megfelelő összegek számukra történő kifizetését, az alapeljárások felperesei 2011-ben a közigazgatási bírósághoz fordultak. 2019. május 31-i és 2019. július 10-i ítéleteivel az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) részben helyt adott a DOBELES HES és a GM kérelmeinek, és a szabályozó hatóságot arra kötelezte, hogy fizessen meg számukra 3406,63 euró, illetve 662,26 euró összeget. Mivel azonban úgy ítélte meg, hogy állami támogatások nyújtásáról van szó, az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ezen összegek kifizetését attól a feltételtől tette függővé, hogy a Bizottság e támogatásokat engedélyező határozatot hoz, vagy úgy kell tekinteni, hogy ilyen határozatot hozott. Az eljárás során ugyanis e bíróság az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk alkalmazásával kapcsolatban kérte a Bizottság véleményét, amelyet utóbbi 2018. december 12-én adott meg.



29 A szabályozó hatóság ezen ítéletekkel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bírósághoz. E körülmények között az Augstākā tiesa (legfelsőbb bíróság, Lettország) úgy határozott, hogy mindkét alapügyben felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő, mindkét ügyben azonos módon megfogalmazott kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e tekinteni, hogy a közszolgáltatóval szemben előírt azon kötelezettség, hogy a villamosenergia-termeléshez megújuló energiaforrásokat felhasználó termelőktől a piaci árnál magasabb áron vásároljon villamos energiát – a végső fogyasztónak a megvalósult fogyasztása arányában fennálló fizetési kötelezettsége mellett –, az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése értelmében vett állami beavatkozásnak vagy állami forrásoknak minősül?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a »villamosenergia-piac liberalizációjának« fogalmát, hogy úgy kell tekinteni, hogy a liberalizáció már a szabad kereskedelem bizonyos elemeinek fennállása esetén bekövetkezett, mint például valamely közszolgáltató által más tagállambeli szolgáltatókkal kötött szerződések esetén? Tekintható-e úgy, hogy a villamosenergia-piac liberalizációja azon időpontban kezdődik, amelyben a jogszabály a villamosenergia-fogyasztók egy részének (például az átviteli hálózathoz csatlakoztatott villamosenergia-fogyasztóknak vagy az elosztóhálózathoz csatlakoztatott nem háztartási villamosenergia-fogyasztóknak) biztosítja a villamosenergiaszolgáltató-váltáshoz való jogot? A villamosenergia piac lettországi szabályozásának fejlődése, és különösen a 2007. év előtti helyzet milyen hatással van a villamosenergia-termelők számára nyújtott támogatásoknak az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése alapján történő értékelésére (az első kérdésre adandó válasz szempontjából)?
- 3) Abban az esetben, ha az első és a második kérdésre adandó válaszból az tűnik ki, hogy a villamosenergia-termelőknek nyújtott támogatás nem minősül az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, az a tény, hogy a felperes jelenleg liberalizált villamosenergia-piacon működik, és a kártérítés megfizetése a jelen helyzetben előnyt biztosít számára az érintett piacon jelen lévő más gazdasági szereplőkkel szemben, maga után vonja-e, hogy a kártérítést az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak kell tekinteni?
- 4) Abban az esetben, ha az első és a második kérdésre adandó válaszból az tűnik ki, hogy a villamosenergia-termelőknek nyújtott támogatás az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, úgy kell-e tekinteni az állami támogatásoknak az említett rendelkezés szerinti ellenőrzése kontextusában, hogy a felperesnek az előállított villamos energia után járó emelt összegű kifizetéshez való, törvényben meghatározott jog hiányos teljesítéséből eredő kár megtérítése iránti kérelme új állami támogatás iránti kérelemnek vagy inkább valamely állami támogatás korábban ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemnek minősül?
- 5) Abban az esetben, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a kártérítés iránti kérelmet a múltbeli körülmények kontextusában valamely állami támogatás korábban ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemként kell értékelni, az következik-e az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdéséből, hogy a szóban forgó állami támogatás kifizetésével kapcsolatos ítélethozatalhoz jelenleg meg kell vizsgálni az aktuális piaci helyzetet, és figyelembe kell venni a hatályos szabályozást (ideértve a túlkompensáció megelőzése céljából jelenleg fennálló korlátozásokat)?

- 6) Jelentősége van-e az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdésének értelmezése szempontjából annak, hogy a szélérőművek – a vízerőművektől eltérően – a múltban teljes összegű támogatásban részesültek?
- 7) Jelentősége van-e az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdésének értelmezése szempontjából annak, hogy jelenleg a teljes összegű támogatásban nem részesülő vízerőműveknek csak bizonyos része kap kártérítést?
- 8) Úgy kell-e értelmezni az [...] [1407/2013 rendelet] 3. cikkének (2) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy mivel a jelen ügyben vitatott támogatás összege nem haladja meg a csekély összegű támogatás küszöbértékét, meg kell állapítani, hogy a szóban forgó támogatás eleget tesz a csekély összegű támogatások tekintetében megállapított kritériumoknak? Úgy kell-e értelmezni az 1407/2013 rendelet 5. cikkének (2) bekezdését, hogy a jelen ügyben – a túlkompenzáció megelőzésére irányadó, a Bizottság[nek a megújuló energiaforrások és a kapcsolt energiatermelő létesítmények tekintetében nyújtandó lett állami támogatásról szóló, 2017. április 24-i] SA.43140 [(2015/NN)] számú határozatában [(HL 2017. C 176., 2. o.)] szereplő feltételekre tekintettel – azon tény, hogy az okozott kár megtérítésének kifizetését csekély összegű támogatásnak tekintik, elfogadhatatlan halmazódást eredményezhet?
- 9) Abban az esetben, ha a jelen ügyben úgy kell tekinteni, hogy állami támogatást ítélték oda/fizettek ki, úgy kell-e értelmezni a [2015/1589 rendelet] 1. cikkének b) és c) pontját, hogy a jelen ügyben fennállókhöz hasonló körülmények új állami támogatásnak, nem pedig létező állami támogatásnak felelnek meg?
- 10) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kilencedik kérdésre adandó igenlő válasz esetén, annak megítélése szempontjából, hogy a felperes helyzete összeegyeztethető-e a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontjában hivatkozott, létező támogatásnak tekintendő támogatásokkal, a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (2) bekezdése szerinti elévülés kezdő időpontjaként kizárólag azon időpontot kell-e figyelembe venni, amikor a támogatás tényleges kifizetése megtörtént?
- 11) Abban az esetben, ha úgy kell tekinteni, hogy állami támogatást ítélték oda/fizettek ki, úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ] 108. [cikk] (3) bekezdését, valamint a 2015/1589 rendelet 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkét, hogy az állami támogatás bejelentésére irányuló, a jelen ügyben szereplőhöz hasonló eljárást megfelelőnek kell tekinteni abban az esetben, ha a nemzeti bíróság azzal a feltétellel ad helyt az elszenvedett kár megtérítése iránti kérelemnek, hogy kézhez vette a Bizottság támogatást engedélyező határozatát, és arra kötelezi a gazdasági minisztériumot, hogy az ítélethozataltól számított két hónapon belül küldje meg a Bizottságnak a kereskedelmi tevékenységhez nyújtott támogatásra vonatkozó megfelelő nyilatkozatot?
- 12) Jelentősége van-e az [EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdésének értelmezése szempontjából annak a ténynek, hogy az elszenvedett kár megtérítését az állami szektor olyan szervétől ([szabályozó hatóság]) kéri, amelynek hagyományosan nem kellett ilyen költségeket viselnie, valamint azon ténynek, hogy az említett szerv költségvetését a szabályozott ágazatokba tartozó közszolgáltatók által fizetett olyan állami díjak képezik, amelyeket kizárólag a szabályozási tevékenységre lehet fordítani?

- 13) Összeegyeztethető-e a jelen ügyben vitatotthoz hasonló kártérítési rendszer az uniós jogban foglalt és a szabályozott ágazatokra alkalmazott elvekkel, különösen a 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(HL 2009. L 337., 37. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 8. o.)] által módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(engedélyezési irányelv; HL 2002. L 108., 21. o.)] 12. cikkével és (30) preambulumbekkezdésével?”

## **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről**

### ***Az első kérdésről***

- 30) Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi az engedélyezett villamosenergia-elosztó vállalkozást, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát a piaci árnál magasabb áron vásárolja meg, és amely előírja, hogy az ebből eredő többletköltségeket a végső fogyasztók által viselt kötelező pótdíjból finanszírozzák, e rendelkezés értelmében vett „állami forrásból” történő beavatkozásnak minősül.
- 31) Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősítéshez négy feltételnek kell teljesülnie, vagyis állami beavatkozásnak vagy „állami forrásból” történő beavatkozásnak kell fennállnia, e beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, a kedvezményezettje számára szelektív előnyt kell biztosítania, és torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie (2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés kizárólag az első feltételre vonatkozik. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely intézkedés állami beavatkozásnak vagy „állami forrásból” nyújtott támogatásnak minősíthető, ha egyrészt az intézkedést közvetlenül vagy közvetve ilyen forrásokból nyújtják, másrészt pedig az intézkedés betudható a tagállamnak (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33) Először is a tagállamnak való betudhatóságra vonatkozó feltételt illetően meg kell állapítani, hogy az alapügyekben szóban forgó kompenzációs mechanizmust törvény vezette be, és ezért az az érintett tagállamnak tudható be (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Vent de Colère! ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 18. pont; 2019. március 28-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 50. pont).
- 34) Másodszor, ami az arra vonatkozó feltételt illeti, hogy az előnyt „állami forrásból” nyújtják – az előterjesztő bíróság kérdése éppen erre a feltételre irányul –, a Bíróság kimondta, hogy az állam által a villamosenergia-vásárlókra kivetett pótdíjból eredő összegek a villamos energiát terhelő adóhoz hasonlíthatók, és az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami forrásból” erednek (lásd ebben az értelemben: 2008. július 17-i Essent Netwerk Noord és társai ítélet, C-206/06, EU:C:2008:413, 47. és 66. pont).

- 35 Így az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami forrásnak” kell tekinteni a pénzeszközöket akkor, ha azok az érintett tagállam szabályozása által előírt kötelező hozzájárulásokból erednek, és ha azokat e szabályozásnak megfelelően kezelik és osztják szét (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Vent de Colère! ítélet, C-262/12, EU:C:2013:851, 25. pont). Következésképpen közömbös, hogy a finanszírozási mechanizmus szigorú értelemben véve nem tartozik a nemzeti jogban az adójellegű befizetések kategóriájába (2021. szeptember 16-i FVE Holýšov I és társai ítélet, C-850/19 P, EU:C:2021:740, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Ezzel szemben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 36. pontjában rámutatott, az, hogy a pótdíj pénzügyi terhet ténylegesen személyek meghatározott csoportja viseli, nem elegendő annak megállapításához, hogy az e pótdíjból származó pénzeszközök az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami forrásnak” minősülnek. Az is szükséges, hogy az említett pótdíj a nemzeti jog értelmében kötelező legyen.
- 37 Így a Bíróság kimondta, hogy nem elegendő, ha a rendszerüzemeltetők a villamos energiának a végső fogyasztóikkal szemben felszámított eladási árába belefoglalják a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia törvényben rögzített díjakon történő megvásárlására vonatkozó kötelezettségükből eredő többletköltségeket, mivel ez az ellentételezés csupán a gyakorlatból, nem pedig jogi kötelezettségből ered (lásd ebben az értelemben: 2019. március 28-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 70. és 71. pont).
- 38 A fentiekből következik, hogy a nemzeti szabályozás értelmében kötelezően fizetendő adóból vagy más levonásokból származó és e szabályozásnak megfelelően kezelt és felosztott források az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami forrásoknak” minősülnek.
- 39 Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok az indítványának 49. pontjában hangsúlyozta, a jelen ítélet előző pontjában említett kritérium nem az egyetlen olyan kritérium, amely lehetővé teszi e rendelkezés értelmében vett „állami források” azonosítását. Azon tény, hogy az adott összegek folyamatosan állami ellenőrzés alatt maradnak, és így a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok rendelkezésére állnak, elegendő ahhoz, hogy azok „állami forrásoknak” minősüljenek (2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, EU:C:2002:294, 37. pont; 2020. október 21-i Eco TLC ítélet, C-556/19, EU:C:2020:844, 36. pont).
- 40 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelmekből kitűnik, hogy azt a többletköltséget, amelyet az engedélyezett elosztó vállalkozás számára jelent a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiának az átlagos villamosenergia-értékesítési díj kétszeresének megfelelő áron történő megvásárlása, az érintett lett jogszabály értelmében az összes végfelhasználót a fogyasztásuk arányában terhelő kötelező pótdíjból finanszírozzák.
- 41 Egyébiránt a Bíróság számára – többek között a lett kormány által a tárgyaláson – szolgáltatott információk szerint az e pótdíjból származó pénzeszközöket egy teljes egészében az érintett tagállam tulajdonában álló társaság szedi be, kezeli és osztja fel, és azokat csak a törvény által előírt célokra, azaz az előző pontban említett többletköltség ellentételezésére lehet felhasználni. E pénzeszközök így folyamatosan állami ellenőrzés alatt maradnak.

- 42 Ebből következik, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatokra is figyelemmel – azon pénzeszközök, amelyek révén az érintett lett szabályozás alapján kedvezményes díjszabást biztosítanak a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelőknek, e fogalomnak a jelen ítélet 38. és 39. pontjában felidézett két vagylagos kritériumára tekintettel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami forrásoknak” minősülnek.
- 43 A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi az engedélyezett villamosenergia-elosztó vállalkozást, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát a piaci árnál magasabb áron vásárolja meg, és amely előírja, hogy az ebből eredő többletköltségeket a végső fogyasztók által viselt kötelező pótdíjból finanszírozzák, vagy amely előírja, hogy az e többletköltségek finanszírozását szolgáló pénzeszközök folyamatos állami ellenőrzés alatt maradnak, e rendelkezés értelmében vett „állami forrásból” történő beavatkozásnak minősül.

### *A második kérdésről*

- 44 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely előny e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősítése attól a feltételtől függ, hogy az érintett piacot előzetesen teljesen liberalizálták, és ebben az esetben melyek azok az elemek, amelyek lehetővé teszik a villamosenergia-piac Lettországból történő liberalizációja időpontjának megállapítását.
- 45 A lett kormány szerint ezt a kérdést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, mivel az nem befolyásolhatja az alapeljárások kimenetelét. Az alapeljárások felperesei által követelt összegek ugyanis az érintett villamosenergia-piac liberalizációjának időpontjától függetlenül teljesítik az állami támogatás kritériumait.
- 46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőit tekintve az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések valóban relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 24. pont; 2018. február 7-i American Express ítélet, C-304/16, EU:C:2018:66, 31. pont).
- 47 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns jellegét vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 25. pont; 2018. február 7-i American Express ítélet, C-304/16, EU:C:2018:66, 32. pont).
- 48 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés az EUMSZ 107. cikk értelmében vett „állami támogatás” fogalmára vonatkozik, következésképpen megilleti a releváns jellegére vonatkozó, a jelen ítélet előző pontjában felidézett vélelem.

- 49 A relevancia véelme a jelen ügyben nem dönthető meg. Nem vitatott ugyanis, hogy az alapeljárások az érintett lett jogszabály alapján a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelőknek nyújtott kedvezményes díjszabás támogatásnak minősítésére vonatkozik. Márpedig, amint arra a Bizottság észrevételeiben hivatkozik, a villamosenergia-piac liberalizációjának hiánya hatással lehet e minősítésnek a jelen ítélet 31. pontjában felidézett, arra vonatkozó feltételeire, hogy az érintett beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, és hogy torzítsa a versenyt, vagy annak torzításával fenyegetessen.
- 50 Ebből következik, hogy a lett kormány által felhozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.
- 51 Ami az érintett piac liberalizációjának a támogatás fennállásának értékelésére gyakorolt hatását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy valamely állami támogatás akkor is alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a verseny torzítására, illetve az annak torzításával való fenyegetésre, ha az érintett piac csak részlegesen nyitott a verseny előtt. Elegendő, ha a támogatási intézkedés hatálybalépésekor az érintett piacon tényleges versenyhelyzet áll fenn, ahhoz, hogy az állam által vagy állami forrásból történő beavatkozás alkalmas legyen a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a verseny torzítására, illetve az annak torzításával való fenyegetésre (2019. január 23-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-387/17, EU:C:2019:51, 39. és 40. pont).
- 52 Ebből következik, hogy a bizonyos vállalkozásoknak nyújtott előny már e piac teljes liberalizációja előtt is alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a verseny torzítására (lásd ebben az értelemben: 2010. június 10-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 49. pont).
- 53 Ennélfogva a lettországi villamosenergia-piac teljes liberalizációjának időpontja nem releváns annak értékelése szempontjából, hogy az e tagállamban működő közszolgáltató által – a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia piaci árnál magasabb áron történő megvásárlásával – nyújtott támogatást állami támogatásnak kell-e minősíteni.
- 54 A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely előny e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősítése nem függ attól a feltételtől, hogy az érintett piacot előzetesen teljesen liberalizálták.

### ***A harmadik kérdésről***

- 55 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha a releváns lett szabályozás értelmében a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelőknek biztosított előny nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak”, az alapeljárások felperesei által követelt összegek kifizetése ennek ellenére e rendelkezés értelmében vett „támogatás” kifizetésének minősülhet.
- 56 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás keretében a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az alapügy tényállásának értékelésére, vagy arra, hogy az általa értelmezett uniós szabályokat nemzeti intézkedésekre, illetve helyzetekre alkalmazza, mivel

e kérdések a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak (2010. június 10-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA kontra Presidenza del Consiglio dei Ministri ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 57 Ebből következik, hogy a jelen ügyben a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel különösen annak eldöntésére, hogy az alapügyekben szóban forgó összegek állami támogatásnak minősülnek-e.
- 58 Ezzel szemben a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teheti ez utóbbi számára az adott nemzeti intézkedés e jognak való megfelelőségének értékelését annak érdekében, hogy döntést hozzon az előtte folyó eljárásban. Az állami támogatások terén a Bíróság többek között tájékoztathatja a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan értelmezési szempontról, amely levetővé teszi számára annak megállapítását, hogy adott nemzeti intézkedés „állami támogatásnak” minősülhet-e az uniós jog értelmében (2010. június 10-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állami támogatás, amely bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesítő hatósági intézkedésnek minősül, jogi jellegét tekintve alapvetően különbözik azon kártérítéstől, amelyet adott esetben a nemzeti hatóságok kötelesek magánszemélyek részére, az általuk e személyeknek okozott kár megtérítése érdekében megfizetni. Továbbá a kártérítés nem minősül az uniós jog értelmében vett állami támogatásnak (lásd ebben az értelemben: 1988. szeptember 27-i Asteris és társai ítélet, 106/87–120/87, EU:C:1988:457, 23. és 24. pont).
- 60 Ezzel szemben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 69. és 70. pontjában rámutatott, annak eldöntése szempontjából, hogy adott összegek „állami támogatást” jelentenek-e, közömbös, hogy az azok megfizetése iránti keresetek a nemzeti jog értelmében „kártérítési igénynek” minősülnek.
- 61 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy az alapeljárások felperesei által a lett közigazgatási bíróság előtt a szabályozó hatósággal szemben indított keresetek olyan összegek megfizetésére irányulnak, amelyek álláspontjuk szerint az energiáról szóló törvény 40. cikkének (1) bekezdése alapján járnak nekik, mivel úgy vélik, hogy a villamosenergia-piacról szóló törvény 30. cikkének (1) bekezdése értelmében 2005 után is jogosultak maradtak arra, hogy részesüljenek az említett rendelkezés által jelentett előnyökből. 2010. január 20-i határozatával ugyanis a Latvijai Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) megállapította, hogy e 30. cikk (1) bekezdésének hibás értelmezése miatt a szabályozó hatóság tévesen elmulasztotta 2005. június 8-tól aktualizálni a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia felvásárlási árát.
- 62 A kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott magyarázatokból viszont nem tűnik ki, hogy az alapügyekben szóban forgó összegek a jelen ítélet 59. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett „kártérítés” jellegűek lennének. Az alapeljárások felperesei ugyanis nem azon előny teljes meg nem fizetésében álló kártól eltérő kár megtérítését kérik, amely előnyre álláspontjuk szerint az érintett lett jogszabály alapján 2006 és 2008 között jogosultak voltak. Ezzel szemben más lett volna a helyzet, ha az alapkeresetek tárgya az e kifizetés elmulasztásából eredő károk megtérítése lett volna.

- 63 Ebből következik, hogy az alapügyekben szóban forgó összegek ugyanolyan jellegűek, mint az alapeljárások felperesei által e szabályozás alapján 2006 és 2008 között már megszerzett összegek, és a felperesek kizárólag ezen összegek nagyságának kiigazítását kérik.
- 64 E körülmények között az alapeljárások felperesei által a releváns lett szabályozás alapján követelhető hasonló összegek „állami támogatásnak” minősítése attól függ, hogy az e szabályozás értelmében a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelőknak nyújtott előny maga állami támogatásnak minősül-e.
- 65 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely nemzeti szabályozás e rendelkezés értelmében vett „állami támogatást” vezetett be, az e szabályozás alapján bíróság előtt követelt összeg megfizetése szintén ilyen támogatásnak minősül.

### *A negyedik kérdésről*

- 66 Negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő vállalkozásoknak biztosított kedvezményes díjszabás e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősül, az alapeljárások felpereseinek kérelmét ezen állami támogatás ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemnek vagy az eljáró bíróság által elkülönülő állami támogatás megítélése iránti kérelemnek kell tekinteni.
- 67 E tekintetben a jelen ítélet 61–63. pontjából az következik, hogy az alapeljárások felpereseinek kérelme a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelők részére biztosított kedvezményes díj egy részének kifizetésére irányul, mivel úgy vélik, hogy az a 2006 és 2008 között hatályban lévő lett szabályozás alapján megilleti őket.
- 68 Következésképpen, ha e kedvezményes díjszabás az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősül, az alapeljárások felpereseinek kérelme ezen állami támogatás egy részének kifizetése iránti kérelemnek felel meg.
- 69 Mindazonáltal a Bizottság szerint a nemzeti bíróság által az alapeljárások felperesei részére megítélt összegek az érintett lett szabályozás által bevezetett kedvezményes díjszabástól elkülönülő állami támogatásnak minősülnek.
- 70 Állításának alátámasztása érdekében a Bizottság mindenekelőtt azt állítja, hogy az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítéleteiben az alapeljárások felpereseinek megítélt „állami támogatások” jogalapját nem az energiáról szóló törvény, hanem maguk e bíróság ítéletei képezik.
- 71 Meg kell azonban állapítani, hogy ezen ítéletekben az említett bíróság az alapeljárások felperesei által követelt összegeket úgy ítélte meg, hogy kifejezetten a villamosenergia-piacról szóló törvényt alkalmazta a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) értelmezésének megfelelően.
- 72 Továbbá a 2011. december 8-i France Télécom kontra Bizottság ítélet (C-81/10 P, EU:C:2011:811) 17. pontjára hivatkozva a Bizottság általános jelleggel úgy véli, hogy az uniós jog szempontjából nincs jelentősége annak, hogy valamely állami támogatást bíróság vagy más, többek között közigazgatási hatóság nyújt-e. Az állami támogatási intézkedéseket objektív módon a hatásaik,



nem pedig indokaik vagy céljaik határozzák meg. Márpedig, ha nemzeti bíróság nem nyújthatna állami támogatást, az „állami támogatás” fogalmát nem az érintett intézkedés hatásaitól függően „objektíven”, hanem az intézkedést meghozó hatóság alapján „szubjektíven” határoznák meg.

- 73 Mindazonáltal a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat, amely kimondja, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatások” hatásai, nem pedig céljaik alapján kerülnek meghatározásra, nem jelenti azt, hogy az állami támogatást a hatásai – minden más kritériumot kizárva – kimerítően meghatározzák. Az állami támogatást ugyanis a jellege is meghatározza, már csak azért is, mert azt „állami forrásból” nyújtják, amint azt az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése kifejezetten előírja. Következésképpen a Bizottság által hivatkozott ítélkezési gyakorlat nem bír az ezen intézmény által neki tulajdonított hatállyal. Ebből különösen nem lehet semmilyen következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy valamely nemzeti bíróság nyújthat-e állami támogatást.
- 74 Végül a Bizottság a 2020. március 4-i Buonotourist kontra Bizottság ítéletre (C-586/18 P, EU:C:2020:152) hivatkozik, amelyben a Bíróság állítólag kimondta, hogy az Olasz Köztársaság a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) ítélete által egy autóbusz-közlekedési szolgáltató részére ez utóbbi közszolgáltatási kötelezettségeit kompenzálva állami támogatást nyújtott.
- 75 Meg kell azonban állapítani, hogy ebben az ítéletben a Bíróság – amint az annak 97. pontjából kitűnik – csak azt jelezte, hogy a szóban forgó támogatási intézkedés „a Consiglio di Stato (államtanács) határozatának tárgyát képezte”. Márpedig az, hogy a nemzeti bíróság adott esetben olyan ítéletet hozhat, amelyből az következik, hogy a nemzeti jog értelmében a felek valamelyikének állami támogatásnak megfelelő összeget kell kapnia, egyáltalán nem jelenti azt, hogy ebben az esetben e támogatást maga a bíróság nyújtja. Az ilyen ítélet a jogerő értelmében kizárólag azzal a hatással jár, hogy a másik felet – általában az illetékes közigazgatási hatóságot – az említett támogatás kifizetésére kötelezi. Így a 2020. március 4-i Buonotourist kontra Bizottság ítélet (C-586/18 P, EU:C:2020:152) alapjául szolgáló ügyben a közszolgáltatási kötelezettségek ellentételezését az olasz hatóságok határozata írta elő, amint az ezen ítélet 17. pontjából kitűnik.
- 76 Mindenesetre az állami támogatás bevezetése mint olyan nem eredhet bírósági határozatból. Az állami támogatás bevezetése ugyanis a bíróságok feladatától idegen célszerűségi értékelésen alapul.
- 77 Hozzá kell tenni, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazása egyrészt a nemzeti bíróságok, másrészt pedig a Bizottság és az uniós bíróságok közötti lojális együttműködés kötelezettségén alapul, amelynek keretében ezek mindegyike az EUM-Szerződésben ráruházott funkció szerint jár el. Ezen együttműködés keretében a nemzeti bíróságok az uniós jogból eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében kötelesek megtenni a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket, és tartózkodniuk kell attól, hogy olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek veszélyeztethetik a Szerződés célkitűzéseinek megvalósítását, amint ez az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből következik (2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 41. pont).
- 78 Következésképpen, ha az érintett nemzeti szabályozás a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát termelők javára állami támogatásnak minősülő előnyt vezet be, az Administratívā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítéleteinek alapjául szolgáló ügyekben az alapeljárások felperesei részére megítélt összegek semmiképpen nem tekinthetők ezen előnytől elkülönülő állami támogatásnak.

- 79 A negyedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia után magasabb összegű kifizetéshez való jogot biztosító nemzeti szabályozás e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősül, az e jog teljes egészében való érvényesítésére irányuló kereseteket ezen állami támogatás ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemnek, nem pedig egy ettől elkülönülő állami támogatás eljáró bíróság általi megítélése iránti kérelemnek kell tekinteni.

### *Az ötödik kérdésről*

- 80 Ötödik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha az alapügyekben szóban forgó kérelmeket állami támogatás ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemnek kell tekinteni, e kifizetésnek figyelembe kell vennie a villamosenergia-piac helyzetét és az e kifizetés időpontjában hatályos szabályozási hátteret, ideértve a túlkompenzációra vonatkozó korlátozásokat is.
- 81 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdésnek az uniós jog olyan értelmezésére kell vonatkoznia, amely a nemzeti bíróság által meghozandó határozat szempontjából objektíve szükséges (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnöke által hozott 2016. szeptember 7-i Velikova végzés, C-228/15, nem tették közzé, EU:C:2016:641, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 82 Meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésben említett körülmények lényegében az alapügyekben szóban forgó intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségének értékelésére vonatkoznak, amennyiben ezen intézkedéseket állami támogatásnak kellene minősíteni. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a támogatási intézkedések vagy támogatási programok belső piaccal való összeegyeztethetőségének értékelése az uniós bíróság felülvizsgálata mellett eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (2006. március 23-i Enirisorse ítélet, C-237/04, EU:C:2006:197, 23. pont; 2022. január 27-i Fondul Proprietatea ítélet, C-179/20, EU:C:2022:58, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen e kérdés nyilvánvalóan nem hasznos az alapjogviták elbírálása szempontjából.
- 83 A fentiekből következik, hogy az ötödik kérdés elfogadhatatlan.

### *A hatodik és a hetedik kérdésről*

- 84 Hatodik és hetedik kérdésével, amely kérdéseket együttesen kell megvizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmezése szempontjából releváns-e egyrészt az a tény, hogy a szélerőművek a vízerőművektől eltérően a múltban teljes támogatásban részesültek, másrészt az, hogy a vízenergia-termelők csak egy része részesül kártérítésben.
- 85 Emlékeztetni kell arra, hogy annak szükségessége, hogy a nemzeti bíróság számára az uniós jog hasznos értelmezését lehessen adni, megköveteli, hogy a nemzeti bíróság meghatározza az általa feltett kérdések ténybeli és jogszabályi hátterét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli körülményeket, amelyekben e kérdések alapulnak. Az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás során a

Bíróság ugyanis kizárólag a nemzeti bíróság által rendelkezésére bocsátott tények alapján ítélni meg az uniós jogi rendelkezés értelmezését (2017. október 26-i Balgarska energiyna borsa ítélet, C-347/16, EU:C:2017:816, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 86 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a pontosság ezen követelménye különösen vonatkozik a versenyjog területére, amelyet összetett ténybeli és jogi helyzetek jellemeznek (2017. október 26-i Balgarska energiyna borsa ítélet, C-347/16, EU:C:2017:816, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 87 Hangsúlyozni kell, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban előadott információk nemcsak arra szolgálnak, hogy lehetővé tegyék, hogy a Bíróság hasznos válaszokat adjon, hanem arra is, hogy a tagállamok kormányai, valamint az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően benyújthassák érdemi észrevételeiket. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára vonatkozó követelmények kifejezetten szerepelnek a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében, amelynek ismerete a kérdést előterjesztő bíróságtól az EUMSZ 267. cikkben létrehozott együttműködés keretében elvárható, és amely követelményeket szigorúan tiszteletben kell tartania (2017. október 26-i Balgarska energiyna borsa ítélet, C-347/16, EU:C:2017:816, 58. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 88 Márpedig a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, amely lényegében a jelen ítélet 83. pontjában említett körülményekre való hivatkozással szorítkozik, nem tartalmaz magyarázatot arra vonatkozóan, hogy a kérdést előterjesztő bíróság milyen okokból kérdezi a Bíróságtól, hogy e körülmények az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmezése keretében relevánsak-e.
- 89 E körülmények között a hatodik és a hetedik kérdést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

### ***A nyolcadik kérdésről***

- 90 Nyolcadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1407/2013 rendeletet, és különösen annak 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a csekély összegű támogatásokra előírt kritériumok alkalmazandók az alapügyekben szóban forgó támogatásokra, amennyiben e támogatások összege nem haladja meg az e rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott *de minimis* küszöböt.
- 91 Noha – amint arra a jelen ítélet 82. pontja emlékeztet – a nemzeti bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy valamely állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségéről döntsenek, a nemzeti bíróságokhoz lehet fordulni olyan jogvitákban, amelyekben az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatás” fogalmát kell értelmezniük és alkalmazniuk, különösen annak meghatározása végett, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt előzetes ellenőrzési eljárás figyelembevétele nélkül bevezetett valamely állami intézkedést ezen eljárásnak alá kellett volna-e vetni, vagy sem (2007. július 18-i Lucchini ítélet, C-119/05, EU:C:2007:434, 50. pont; 2016. október 26-i DEI és Bizottság kontra Alouminion tis Ellados ítélet, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 98. pont). Így a nemzeti bíróságnak adott esetben meg kell vizsgálnia, hogy valamely állami támogatás a csekély összegű támogatásokra vonatkozó, eltérést engedő szabályozás hatálya alá tartozik-e, amely támogatásokra nem vonatkozik az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség.

- 92 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az alapeljárások felperesei részére az ügy érdemében eljáró bíróság által megítélt pénzüsszegek – azaz 3406,63 euró, illetve 662,26 euró – csekély összege miatt az alapeljárásokban alkalmazható-e az 1407/2013 rendelet. Mindazonáltal e rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján a csekély összegű támogatások felső határát az „azonos támogatható költségek vonatkozásában” vagy „azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés” címén már nyújtott támogatásokra tekintettel kell értékelni. Márpedig, amint az a jelen ítélet 63. és 67. pontjában kifejtésre került, az alapeljárások felperesei részére megítélt összegekkel kiigazították az általuk már megkapott és a villamosenergia-piacról szóló törvény 30. cikkének (1) bekezdése alapján 2006 és 2008 között még követelt pénzüsszegek teljes összegét. Következésképpen az alapeljárások felperesei által már megkapott és a referencia-időszakban e jogszabály alapján még követelt pénzüsszegek teljes összegére tekintettel kell értékelni – feltéve, hogy állami támogatásokról van szó – az alapügyekben szóban forgó támogatások *de minimis* jellegét.
- 93 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett nyolcadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az 1407/2013 rendeletet, és különösen annak 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott *de minimis* küszöb tiszteletben tartását a releváns nemzeti szabályozás alapján igényelt támogatásnak és az e szabályozás alapján a referencia-időszakban már megkapott kifizetéseknek a teljes összegére tekintettel kell értékelni.

#### ***A kilencedik és a tizedik kérdéstről***

- 94 Kilencedik és tizedik kérdésével, amely kérdéseket együttesen kell megvizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/1589 rendelet 1. cikkének b) és c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha az alapeljárások felperesei által igényelt összegek állami támogatásokat jelentenek, e támogatásokat e rendelkezés értelmében vett „új” vagy „létező” támogatásnak kell minősíteni. A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kívánja megtudni, hogy ezen összegek a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja alapján „létező támogatásnak” tekinthetők-e.
- 95 Amint az a jelen ítélet 62. és 63. pontjában szerepel, az alapeljárások felperesei által követelt összegek azon kedvezményes díj egy részét képezik, amely álláspontjuk szerint a 2006 és 2008 között hatályban lévő lett szabályozás értelmében megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelő minőségükben jár nekik. Következésképpen ezen összegek ugyanolyan jellegűek, mint e kedvezményes díjszabás.
- 96 Ezért az a kérdés, hogy az alapügyekben szóban forgó összegeket „új támogatásnak” vagy „létező támogatásnak” kell-e minősíteni, attól függ, hogy az említett kedvezményes díjszabást, amelyhez ezen összegek kapcsolódnak, a kettő közül melyiknek kell minősíteni abban az esetben, ha e díjszabást „állami támogatásnak” kell minősíteni.
- 97 Mivel olyan, az alapeljárások tényállásának jogi minősítésére vonatkozó kérdéstről van szó, amely az előterjesztő bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak kizárólag az a feladata, hogy az előterjesztő bíróságot tájékoztassa az e bíróság által alkalmazandó uniós jogi rendelkezések értelmezésére vonatkozó szempontokról.
- 98 A 2015/1589 rendelet 1. cikkének c) pontja úgy rendelkezik, hogy „új támogatás” minden „olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is”. Így ahhoz, hogy valamely állami támogatást „új

támogatásnak” lehessen tekinteni, bizonyítani kell, hogy az nem minősül a 2015/1589 rendelet 1. cikkének b) pontja értelmében vett „létező támogatásnak”, amely rendelkezés a létező támogatások több kategóriáját különbözteti meg.

- 99 Először is a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának i. alpontja szerint „létező támogatásnak” minősülnek „az olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket az [EUM-Szerződésnek] az érintett tagállamokban történő hatálybalépése előtt vezettek be és azt követően is alkalmazhatók”.
- 100 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az energiáról szóló törvény 40. cikkének (1) bekezdésében a vízenergia-termelők javára a Lett Köztársaság Unióhoz való csatlakozását megelőzően bevezetett kedvezményes díjszabást a villamosenergia-piacról szóló törvény 30. cikkének (1) bekezdése meghosszabbította.
- 101 Mindazonáltal, amint az a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontja i. alpontjának szövegéből kitűnik, e rendelkezés „a [csatlakozási okmány] IV. melléklet[e] függelékének [...] sérelme nélkül” alkalmazandó. Márpedig e IV. melléklet 3. fejezete (1) pontjának második bekezdéséből kitűnik, hogy minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül, új támogatásnak kell tekinteni, kivéve az 1994. december 10. előtt hatályba léptetett támogatásokat, az említett IV. melléklet függelékében felsorolt támogatásokat, vagy azokat a támogatásokat, amelyeket a Bizottságnak bejelentettek, és ez utóbbi nem emelt kifogást, mivel úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség az intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.
- 102 A jelen ügyben a releváns nemzeti szabályozás nem szerepel a csatlakozási okmány IV. mellékletének függelékében, és az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből nem tűnik ki, hogy azt 1994. december 10. előtt léptették volna hatályba, sem pedig az, hogy azt támogatási programként bejelentették volna a Bizottságnak.
- 103 E körülmények között az energiáról szóló törvény által bevezetett és a villamosenergia-piacról szóló törvény által meghosszabbított kedvezményes díjszabás – ha állami támogatásnak minősül – nem minősíthető a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának i. alpontja értelmében vett „létező támogatásnak”, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.
- 104 Másodszor, a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. és iii. alpontja szerint „létező támogatás” minden „engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett”, illetve minden „olyan támogatás, amelyet [a Bizottság által] [...] engedélyez[ettnek]” kell tekinteni. Márpedig az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügyekben szóban forgó kedvezményes díjszabást sem a Tanács, sem a Bizottság nem engedélyezte, és azt nem lehet a Bizottság által engedélyezettnek sem tekinteni, mivel azt nem jelentették be neki. Következésképpen e díjszabás, ha azt állami támogatásnak kellene minősíteni, nem tekinthető a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának ii. és iii. alpontja értelmében vett „létező támogatásnak” sem, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.
- 105 Harmadszor, a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja értelmében „létező támogatásnak” minősül továbbá minden „olyan támogatás, amely létező támogatásnak tekintendő [a 2015/1589 rendelet] 17. cikke szerint”.

- 106 Márpedig a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a Bizottságnak a jogellenes támogatás visszatéríttetésére vonatkozó hatásköre tízéves elévülési időhöz van kötve. E cikk (2) bekezdése értelmében ezen elévülési határidő azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részét képező támogatás formájában odaítélik, és a Bizottság vagy a Bizottság kérésére eljáró tagállam jogellenes támogatással kapcsolatos bármely intézkedése megszakítja e határidőt. Egyébiránt az említett cikk (3) bekezdése értelmében minden támogatást, amellyel kapcsolatban az elévülési idő lejárt, létező támogatásnak kell tekinteni (2018. április 26-i ANGED-ítélet, C-233/16, EU:C:2018:280, 79. pont).
- 107 Annak értékelése érdekében, hogy az alapeljárások felperesei által követelt összegek a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja értelmében vett „létező támogatásnak” minősíthetők-e, az előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett tizedik kérdésében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő kezdő időpontjaként azon kedvezményes díjszabás bevezetésének időpontját kell-e figyelembe venni, amelyben az alapeljárások felperesei részesülni kívánnak, vagy pedig az e címen számukra teljesített tényleges kifizetés időpontját.
- 108 E tekintetben e rendelet 17. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy e rendelkezés a tízéves elévülési idő kezdő időpontjának meghatározása érdekében a támogatás kedvezményezettnek való nyújtásának időpontjára, és nem a támogatási program elfogadásának időpontjára hivatkozik (lásd ebben az értelemben: 2011. december 8-i France Télécom kontra Bizottság ítélet, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 81. pont).
- 109 Egyébiránt ezen elévülési idő számítása céljából úgy kell tekinteni, hogy az érintett támogatást kizárólag abban az időpontban nyújtották a kedvezményezettnek, amikor abból ez utóbbi ténylegesen részesült (2011. december 8-i France Telecom kontra Bizottság ítélet, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 82. pont).
- 110 A 2015/1589 rendelet 17. cikkének célja ugyanis azon határidő meghatározása, amelyen belül a Bizottság visszatérítheti a jogellenesen nyújtott támogatást. Következésképpen e határidő kezdő időpontjaként nem vehető figyelembe valamely, a jogellenes támogatás kifizetésének időpontjánál korábbi időpont.
- 111 A jelen ügyben, amint az a jelen ítélet 67. pontjában kifejtésre került, az alapeljárások felperesei által követelt összegek a kedvezményes díj azon részének felelnek meg, amely álláspontjuk szerint a 2006 és 2008 között hatályban lévő lett szabályozás alapján megilleti őket, és amelyet nem fizettek ki számukra e kedvezményes díj másik részével egy időben. Márpedig, mivel ezen összegeket ténylegesen nem fizették ki, az előző pontból következik, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkében előírt elévülési idő azok tekintetében nem kezdődött el. Kétségtelen, hogy az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) 3406,63 euró, illetve 662,26 euró összegben helyt adott az alapeljárások felperesei kérelmeinek. Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok az indítványának 87. pontjában emlékeztetett, e bíróság ítéletei elrendelték a végrehajtásuknak az érintett támogatások bejelentéséig és az azokkal kapcsolatos, ezt követő bizottsági határozat meghozataláig történő felfüggesztését. Következésképpen e támogatások tényleges nyújtására, azaz a megítélt összegek kifizetésére még nem került sor, ennél fogva a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő nem kezdődött meg, és *a fortiori* nem is járt le.

- 112 Következésképpen a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontjában előírt feltételek nem teljesülnek, így az alapügyekben szóban forgó összegek, amennyiben azokat támogatási intézkedésnek kell minősíteni, nem tekinthetők e rendelkezés értelmében vett „létező támogatásnak”.
- 113 Negyedszer, a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának v. alpontja értelmében vett „létező támogatásnak” minősül továbbá minden olyan támogatás, amelyet ilyennek kell tekinteni, „mert megállapítható, hogy a hatálybalépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően – a belső piac fejlődésének eredményeként és anélkül, hogy a tagállam módosította volna – vált támogatássá”. E rendelkezés leszögezi, hogy „[e]gyes intézkedéseknek egy tevékenység az uniós jog általi liberalizálását követő támogatássá válása során az ilyen intézkedések a liberalizációra megállapított időpontot követően már nem minősülnek létező támogatásnak”.
- 114 Meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem említi azt a feltevést, miszerint a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia javára bevezetett szabályozás a belső piac fejlődésének előmozdítását szolgáló támogatássá vált. Végeredményben, amint az a jelen ítélet 54. pontjából kitűnik, az „állami támogatásnak” minősítéshez nem szükséges, hogy a villamosenergia-piacot előzetesen teljesen liberalizálják.
- 115 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az alapeljárások felperesei által követelt összegek – ha azokat állami támogatásnak kellene minősíteni – nem minősülnének a 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának v. alpontja értelmében vett „létező támogatásnak” sem.
- 116 A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kilencedik és tizedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2015/1589 rendelet 1. cikkének b) és c) pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely állami támogatás nem felel meg a létező támogatások e rendelet 1. cikkének b) pontjában előírt egyik kategóriájának sem, e támogatást, beleértve annak azon részét is, amelynek kifizetését utólag kérik, az említett rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett „új támogatásnak” kell minősíteni.

### ***A tizenegyedik kérdésről***

- 117 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett tizenegyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, valamint a 2015/1589 rendelet 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti bíróság helyt adhat egy olyan kérelemnek, amelynek tárgya a Bizottságnak be nem jelentett új támogatásnak minősülő összeg kifizetése, azzal a feltétellel, hogy e támogatást az érintett nemzeti hatóságok előzetesen megfelelően bejelentik a Bizottságnak, és ez utóbbi e tekintetben hozzájárulását adja, vagy úgy kell tekinteni, hogy hozzájárulását megadta.
- 118 E kérdés célja annak lehetővé tétele, hogy az előterjesztő bíróság értékelni tudja az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) jelenleg felülvizsgálat alatt álló ítéleteinek az előző pontban említett uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét. Amint ugyanis a jelen ítélet 28. pontjában kifejtésre került, ez utóbbi bíróság ezen ítéletekben a DOBELES HES és a GM kérelmeinek részben helyt adott, és a szabályozó hatóságot utóbbiak részére 3406,63 euró, illetve 662,26 euró összeg megfizetésére kötelezte azzal a feltétellel, hogy a Bizottság e támogatásokat engedélyező határozatot hoz, vagy úgy kell tekinteni, hogy ilyen határozatot hozott.

- 119 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az uniós jog által az állami támogatások ellenőrzési rendszere végrehajtásának keretében a nemzeti bíróságokra ruházott feladat többek között abban áll, hogy e bíróságoknak – amikor megállapítják, hogy az érintett intézkedést be kellett volna jelenteni a Bizottságnak – ellenőrizniük kell, hogy az érintett tagállam eleget tett-e ennek a kötelezettségének, és e kötelezettség elmulasztása esetén ezen intézkedést jogellenesnek kell nyilvánítaniuk (lásd ebben az értelemben: 2015. március 19-i OTP Bank ítélet, C-672/13, EU:C:2015:185, 68. pont).
- 120 A nemzeti bíróságok feladata, hogy a nemzeti joguknak megfelelően megállapítsák az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértéséből eredő valamennyi következményt (lásd ebben az értelemben: 2015. március 19-i OTP Bank ítélet, C-672/13, EU:C:2015:185, 69. pont).
- 121 Abban az esetben, ha a nemzeti bírósághoz azon oknál fogva jogellenes támogatás kifizetése iránti kérelmet nyújtanak be, mert azt nem jelentették be a Bizottságnak, e bíróság az állami támogatások ellenőrzésére irányuló, az uniós jog által rábízott feladatából eredően ennél fogva főszabály szerint köteles elutasítani e kérelmet.
- 122 Mindazonáltal a nemzeti bíróság olyan határozata, amely az alperest a szóban forgó támogatás megfizetésére kötelezi, de azzal a feltétellel, hogy azt az érintett nemzeti hatóságok előzetesen bejelentik a Bizottságnak, és ezen intézmény hozzájárulását adja, vagy úgy kell tekinteni, hogy hozzájárulását megadta, szintén alkalmas annak elkerülésére, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének, valamint a 2015/1589 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének és 3. cikkének megsértésével nyújtsanak új támogatást.
- 123 Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, valamint a 2015/1589 rendelet 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkét tehát úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróság helyt adhat egy olyan kérelemnek, amelynek tárgya a Bizottságnak be nem jelentett új támogatásnak minősülő összeg kifizetése, azzal a feltétellel, hogy e támogatást az érintett nemzeti hatóságok előzetesen megfelelően bejelentik ezen intézménynek, és ez utóbbi e tekintetben hozzájárulását adja, vagy úgy kell tekinteni, hogy hozzájárulását megadta.

### ***A tizenkettedik kérdésről***

- 124 Tizenkettedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy annak értékelése szempontjából, hogy adott összegek e rendelkezés értelmében vett „állami támogatás” jelleggel bírnak-e, releváns az, hogy ezen összegeket azon hatóságtól eltérő hatóságtól követelik, amely az érintett nemzeti szabályozás alapján főszabály szerint azok kifizetésére köteles, és amelynek a költségvetése kizárólag a saját működését hivatott biztosítani.
- 125 Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdéséből következik, hogy az állami támogatás fennállása nem a nemzeti jog értelmében a támogatás kifizetéséért felelős szervtől, hanem azon források állami eredetétől függ, amelyekből az érintett támogatást nyújtják. E tekintetben nem releváns többek között az, hogy a szóban forgó előny nyújtásáért felelős személy köz- vagy magánjogi jogállással rendelkezik-e, vagy a nemzeti jog értelmében törvényes autonómiával bír-e (lásd ebben az értelemben: 2017. november 9-i Bizottság kontra TV2/Danmark ítélet, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 44. és 45. pont).



- 126 Így valamely előny állami támogatásnak minősítését nem befolyásolhatja az a körülmény, hogy ezen előny egy részének megfizetését, amelyet a kifizetésre a nemzeti jognak megfelelően főszabály szerint köteles szerv nem fizetett meg, bírósági eljárás keretében egy másik hatóságtól kéri.
- 127 Következésképpen a tizenkettedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak értékelése szempontjából, hogy adott összegek e rendelkezés értelmében vett „állami támogatás” jelleggel bírnak-e, nem releváns az, hogy ezen összegeket azon hatóságtól eltérő hatóságtól követelik, amely az érintett nemzeti szabályozás alapján főszabály szerint azok kifizetésére köteles, és amelynek a költségvetése kizárólag a saját működését hivatott biztosítani.

### *A tizenharmadik kérdéstről*

- 128 Tizenharmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2002/20 irányelv kizárhatja-e az alapeljárások felpereseinek a szabályozó hatóság által nyújtott „esetleges kártérítést”.
- 129 A főtanácsnok indítványának 100. pontjában foglaltakhoz hasonlóan rá kell mutatni arra, hogy ez az irányelv, amely az elektronikus hírközlési piacra vonatkozik, a villamosenergia-ágazatra nem alkalmazható.
- 130 Ebből következik, hogy a tizenharmadik kérdés nyilvánvalóan nem hasznos az alapjogviták elbírálása szempontjából, ennél fogva a jelen ítélet 47. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében elfogadhatatlan.

### *A költségekről*

- 131 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi az engedélyezett villamosenergia-elosztó vállalkozást, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát a piaci árnál magasabb áron vásárolja meg, és amely előírja, hogy az ebből eredő többletköltségeket a végső fogyasztók által viselt kötelező pótdíjból finanszírozzák, vagy amely előírja, hogy az e többletköltségek finanszírozását szolgáló pénzeszközök folyamatos állami ellenőrzés alatt maradnak, e rendelkezés értelmében vett „állami forrásból” történő beavatkozásnak minősül.**
- 2) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely előny e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősítése nem függ attól a feltételtől, hogy az érintett piacot előzetesen teljesen liberalizálták.**

- 3) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely nemzeti szabályozás e rendelkezés értelmében vett „állami támogatást” vezetett be, az e szabályozás alapján bíróság előtt követelt összeg megfizetése szintén ilyen támogatásnak minősül.
- 4) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia után magasabb összegű kifizetéshez való jogot biztosító nemzeti szabályozás e rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősül, az e jog teljes egészében való érvényesítésére irányuló kereseteket ezen állami támogatás ki nem fizetett részének kifizetése iránti kérelemnek, nem pedig egy ettől elkülönülő állami támogatás eljáró bíróság általi megítélése iránti kérelemnek kell tekinteni.
- 5) Az [EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikknek] a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendeletet, és különösen annak 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott *de minimis* küszöb tiszteletben tartását a releváns nemzeti szabályozás alapján igényelt támogatásnak és az e szabályozás alapján a referencia-időszakban már megkapott kifizetéseknek a teljes összegére tekintettel kell értékelni.
- 6) Az [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet 1. cikkének b) és c) pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely állami támogatás nem felel meg a létező támogatások e rendelet 1. cikkének b) pontjában előírt egyik kategóriájának sem, e támogatást, beleértve annak azon részét is, amelynek kifizetését utólag kérik, az említett rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében vett „új támogatásnak” kell minősíteni.
- 7) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, valamint az [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróság helyt adhat egy olyan kérelemnek, amelynek tárgya az Európai Bizottságnak be nem jelentett új támogatásnak minősülő összeg kifizetése, azzal a feltétellel, hogy e támogatást az érintett nemzeti hatóságok előzetesen megfelelően bejelentik ezen intézménynek, és ez utóbbi e tekintetben hozzájárulását adja, vagy úgy kell tekinteni, hogy hozzájárulását megadta.
- 8) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak értékelése szempontjából, hogy adott összegek e rendelkezés értelmében vett „állami támogatás” jelleggel bírnak-e, nem releváns az, hogy ezen összegeket azon hatóságtól eltérő hatóságtól követelik, amely az érintett nemzeti szabályozás alapján főszabály szerint azok kifizetésére köteles, és amelynek a költségvetése kizárólag a saját működését hivatott biztosítani.

Aláírások